

TOMAJMONOSTORA

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE
2017.

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés **4-5. oldal**
2. Tomajmonostora bemutatása **6-13. oldal**
3. Örökségünk **14-27. oldal**
4. Eltérő karakterű településrészek **28-31. oldal**
5. Építészeti útmutató **32-55. oldal**
 - Színek
 - Kerítések
 - Homlokzatképzés
 - Ablakok, ajtók
 - Tornácok, teraszok
 - Részletek
6. Mai példák **56-59. oldal**
7. Utcák, terek, parkok **60-63. oldal**
8. Hirdetések, reklámtáblák **64. oldal**
9. Melléklet **65-71.**
- Impresszum **72.**

TOMAJMONOSTORA KÖZSÉG TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2017. DECEMBER

KÉSZÍTTETTE: TOMAJMONOSTORA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

ELFOGADTA: TOMAJMONOSTORA KÖZSÉG KÉPVISELŐ-TESTÜLETE 123/2017. (XII. 22.)
HATÁROZATÁVAL

BEVEZETÉS

1

Az építészet egyik főrendeltetése az arányosság és a harmónia.

Az arány az abszolút méretektől független. Az arány az életből adódik, mert mindennek +egyik fő meghatározó jellemzője.

Az arányosság az építészeti esztétika legfőbb erénye. Ugyanolyan szabályok határozzák meg egy épület jó vagy rossz arányát, mint minden arányossági kérdést az életben. Arányos alakúnak olyan embereket tekintünk, akiknek testrészei harmonikusan viszonyulnak a teljes magasságukhoz.

A harmónia. Harmonikusnak azokat az épületeket tekinthetjük, amelyek esetében, például: nem állapítható meg az egész felülethez képest, hogy az ablakok túl nagyok vagy túl kicsik. Az épület tömegének arányát mindig az emberhez viszonyítjuk. Az ember az építészeti arányképzés alapja. Az emberi test arányai minden építészeti létesítményre rávetülnek, legyen az templom vagy egy családi ház.

... az arányosság minden műben a tagok mértékegységének és az egésznek egymáshoz mérése, amelyből a szimmetriák rendje jön létre. Mert hiszen szimmetria és arányosság híján egyetlen templomot sem lehet ésszerűen tervezni, csak ha pontosan olyan arányos, akár a jó testalkatú ember tagjainak szabatos rendje. Marcus Pollio Vitruvius római építész (i.e. 80 - i.e. 15).

Csak a szépség tetszik, a szépségben pedig az alak, az alakban az arányok, az arányokban pedig a számok. Szt. Ágoston

Amikor felépítünk egy házat, azzal nem csak saját környezetünket formáljuk, hanem a településképet, utcaképet is, de hatással leszünk a szomszédok életviszonyaira is, éppen ezért lehet meghatározott keretek között építeni. Ezért van szükség helyi építési szabályzatokra, melyet 1998 óta minden településnek jól felfogott érdeke volt elkészíteni. Persze azt megelőzően is készültek rendezési tervek.

Az elmúlt években mind a településrendezési tervek készítésének, mind az egyes építési tevékenységek szabályozásának területén egy újfajta szemléletmód váltás következett be, az építési engedélyezési kivitelezési folyamat egyszerűsödött, korszerűsödött.

A Településképi Arculati Kézikönyv elkészítése egy széleskörű egyeztetési folyamat eredménye.

Kérjük az olvasót, hogy a kézikönyvet olyan nyitott szellemiséggel olvassa, ahogyan az készült, annak tudatában, hogy ez nem egy befejezett mű, hanem folyamatosan megújítható, bővíthető dokumentum.

A kézikönyv segítség kíván lenni: a település bemutatásával, az értékek megismertetésével és az útmutató résszel tárja fel az épített környezet szépségeit.

Bevezeti az olvasót az építészeti értékek tárházába, hogy olyan házat tudjon építeni, ami valódi büszkeséggel töltheti el, és a település képéhez illeszkedik, azt ízléssel viszi tovább.

Az ajánlások nem tekinthetők kötelező jellegűnek, a céljuk nem a tervezési szabadság megkurtítása, uniformizálása, hanem éppen a valós értékek megismertetése, a sokféle izgalmas lehetőség feltárása. Az unalomig másolt, giccses, sokszor import klónok helyett a település karakteréhez illeszkedő választási lehetőségek bemutatása, a nem diktált, hanem valódi szabadság megismertetése.

A kézikönyv nem egy merev, lezárt egész, hanem nyílt, folyamatos hozzászólást és változtatást lehetővé tevő kezdeményezés kíván lenni, ahogy a település története sem befejezett, hanem folyamatosan továbbbíródik. Ezért, ha újabb szép ház születik, az bekerülhet, sőt be is kell, hogy kerüljön a könyvbe, hogy ezáltal büszke lehessen rá építtetője, tervezője, kivitelezője és a település egyaránt.

Egy ház elválaszthatatlan kapcsolatban van környezetével, szomszédjaival, településével. Valódi gyümölcse pedig csak annak a kapcsolatnak van, ahol a felek egymást megismerik, szeretik és békében élnek egymással.

TOMAJMONOSTORA BEMUTATÁSA

2

A településnév eredete:

A Tomaj férfinév régi magyar személy- illetve nemzetségnévből ered. Jelentése vitatott, talán *hallgatag, mogorva*.

A Tomaj nemzetségről immár Anonymus is írt gestájában, Tonuzoba besenyő vezér leszármazottjának tartotta a családot. Állítása szerint Taksony fejedelem idejében érkezett az országba. Taksonytól az Abádi-rév mellékét kapta települési helyül: a mai Kunmadarastól a Tiszáig terjedő földterületet. Tonuzoba fia a keresztény hitre tért Urkund (*Örkény*) volt; feltételezhetően utóbbinak fia lehetett az István király korában birtokos Tomaj, aki a nemzetség nevét adta. Legrégebbi birtokaik a későbbi Heves vármegye tiszántúli (kemeji) részén feküdtek, ahol a szájhagyomány alapján, Tomajmonostorán állt bencés monostoruk, már a tatárjárás (1241-42) előtt.

A község mellett lévő mintegy 4-500 méterre fekvő két halom az, ahol az idősebbek elbeszélései alapján a középkori monostor állhatott. A település elnevezése a Tomaj nemzetségnév és a monostor szóösszetételéből származik.

A második világháborút követően Tiszaderzs községben, 1945. február 2-án megalakult az Ideiglenes Nemzeti Bizottság. 1946. március 1-jei időponttal a 151 925/1946.III.9. számú rendelettel alakult meg Tomajmonostora új kis községként. A település nevének megválasztását a közgyűlés állapította meg. A Tomajmonostor név adva volt a régebbi időkből. Az "a" betű az anekdota szerint úgy került a településnév végére, hogy Csirmaz István tiszaszentimrei plébános szerint a Tomajmonostor név 13 betűből áll, ami szerencsétlenséget jelentene. Ezért javasolta a Tomajmonostor után egy "a" betű hozzátevését, ami már a 14. Így lett az új község neve: Tomajmonostora.

A település története:

A XIII-XIV. században az alföldi rónaság legnagyobb részét az állattartó életmód, pásztorkodás jellemezte, bár sok helyen kialakulóban voltak már az állandó szállások, telephelyek. Az Alföld északkeleti részein a hatalmas Aba nemhez tartozó családok hatalma érvényesült. Az egyik legrégebbi birtok Abádon (mai Abádszalók) és környékén alakult ki. Az új keresztény-monarchikus renddel állandóan szemben állt az Aba nemzetség. Az Abák is felvették ugyan a kereszténységet, de érdekházasságaikkal elég erősnek érezték magukat ahhoz, hogy a királyi hatalommal is szembe szállva érvényesíteni tudják akaratukat.

A községnek nevet adó Tomaj-nemzetségből származtak az Abádi, Losoczi, Szentgyörgyi és Szentimrei családok. A Tomaj-nemzetség birtokában hatalmas terület volt a Tisza mentén: Tomaj, Tizsaszentimre, Szentgyörgy, Abád és Bánhalam települések. De a Tomaj nemzetséghez tartozott Zala megyében Lesencetomaj és Badacsonytomaj, valamint a Nógrád megyei Losonc is.

1340-ben említik először **Tomajmonostor** nevét: a Tomaj-nemzetségbeli Losonczi István I. Károly királynál tett panaszában, hogy ilyen nevű faluját a szomszéd területen lakó kunok megtámadták, és ott több bűncselekményt követtek el.

Az 1400-as évek második felében a jobbágyfalvak telkének mintegy fele üresen állt, mivel az előző évszázadokban illetve évtizedekben hatalmas járványok ritkították meg a lakosságot. A XV. században pedig, mivel a mezővárosok jobbágysága egy összegben megválthatta szolgáltatásait és némi kis autonómiát is élvezhetett, a mezővárosokba való költözés kezdte megritkítani a jobbágyfalvakat. Az 1514. évi Dózsa-féle parasztfelkelés után a szabad költözködés jogát teljesen megszüntették.

Tomajmonostora a török uralom idején a hódoltság területén feküdt. Losonczy István 1552-ben, Temesvár ostroma idején, két leányát, Annát és Fruzsínát királyi engedéllyel fiúsíttatta, hogy birtokai után fiúrészt örököljenek. Így lett Losonczy Anna a Losonczy-birtokok egy részének, köztük Tomajnak, Abádnak és Bánhalmának is földesúrnője. Losonczy Anna, amikor Egerben tartózkodott, megismerkedett az ifjú Balassi Bálinttal, aki az egri végvárban katonai szolgálatot teljesített. Az ifjú végvári katona és költő beleszeretett Losoczy Annába és szerelmes verseket írt hozzá.

XVIII. századtól 1945-ig:

II. Rákóczi Ferenc 1703-ban bontotta ki a szabadság zászlóját Kelet-Magyarországon. A rövid idő alatt tízezrekre megnövekedett kuruc sereg eljutott a Tiszáig és Borbély Balázs, Deák Ferenc és Onódi Szücs János vezetésével visszafoglalta Szolnokot a labancoktól. Borbély Balázs a fejedelemtől 1704-ben Burafalut kapta. Mihály fia pedig III. Károly királytól **Tomajt**, Abádot és Bánhalmát kapta a szabadságharc utáni években.

1886-ra a puszta derzsi részén (mai Tomajmonostorán) annyira elszaporodott a lakosság, főleg a tanyai részekén, hogy közösségi jellegű iskola felállítása vált szükségessé, melyben a közeli derzsi egyház vállalta a csekély számú református növendékek hitoktatását.

A XIX. de a XX. század első 3 évtizedében sem volt egyetlen középület, az egy tantermes iskolán kívül. Még temploma sem volt az akkori Tiszaderzshez tartozó Derzstomaj-pusztának. A református templom építésére is csak 1936-ban került sor. A katolikus templom építéséhez csak 1938-ban kezdődött el, gróf Nemes János segítségével, valamint a lakosság búza felajánlással.

1880-1882 között gróf Magyar Kossa Géza vásárolta meg Derzstomaj-pusztát. 1906-ban egy gyönyörű szép kastélyt építtetett. A kastély homlokzatába a még most is igen jó állapotban lévő címerét is beleformáltatta. Derzstomaj földje gróf Magyar Kossa Gézáé 1928-ig volt.

Az 1914-ben kitört első világháború is erősen éreztette hatását: az akkor 800 főt számláló településről mintegy 100-120 fiatal vittek el, legtöbbjük a szerb frontra. A világháború utáni időszakban – egészen a felszabadulásig – jóformán semmit sem változott a település lakosságának élete.

A település közigazgatását továbbra is Tiszaderzsről intézték. Derzstomajról általában 3 személy foglalhatott helyet a képviselő-testületben. Az 1927-ben alakult Nagykunsági Villamossági Szövetkezettel bevezették a villanyt a főútra, de a magánházak közül nagyon sokáig csak két helyi lakásban volt bevezetve az elektromos áram.

A második világháborúban Németország szövetségeseiként Derzstomajról mintegy 150-200 férfi vett részt.

A Tomaj nemzetségről már Anonymus is írt gestájában, Tonuzoba besenyő vezér leszármazottjának tartotta a családot. Állítása szerint Taksony fejedelem idejében érkezett az országra.[4] Taksonytól az Abádi-rév mellékét kapta települési helyül: a mai Kunmadarastól a Tiszáig terjedő földterületet. Tonuzoba fia a keresztény hitre tért Urkund (Örkény) volt; feltételezhetően utóbbinak fia lehetett az István király korában birtokos Tomaj, aki a nemzetség nevét adta.[5] Legrégbbi birtokaik a későbbi Heves vármegye tiszántúli (kemeji) részén feküdtek, ahol a szájhagyomány alapján, Tomajmonostorán állt bencés monostoruk, már a tatárjárás (1241-42) előtt.

- 10 | Tomajmonostora község az Alföldön, Jász-Nagykun-Szolnok megye Tiszafüredi kistérségében található. A község mellett lévő mintegy 4-500 méterre fekvő két halom az, ahol az idősebbek elbeszélései alapján a középkori monostor állhatott.[6] A település elnevezése a Tomaj nemzetségnév és a monostor szóösszetételéből származik. A település 13,76 km² területű, 729 (2015. év) fő lakosú város, Tiszafüred felől Tiszaderzszen vagy Tiszaszentimrén át a Kunhegyes felé vezető úton jutunk a településre.

A település igazgatási területnek szomszédai:

-Északon:	Tiszaszentimre
-Keleten:	Kunmadaras
-Nyugaton:	Abádszalók
-Délien:	Kunmadaras

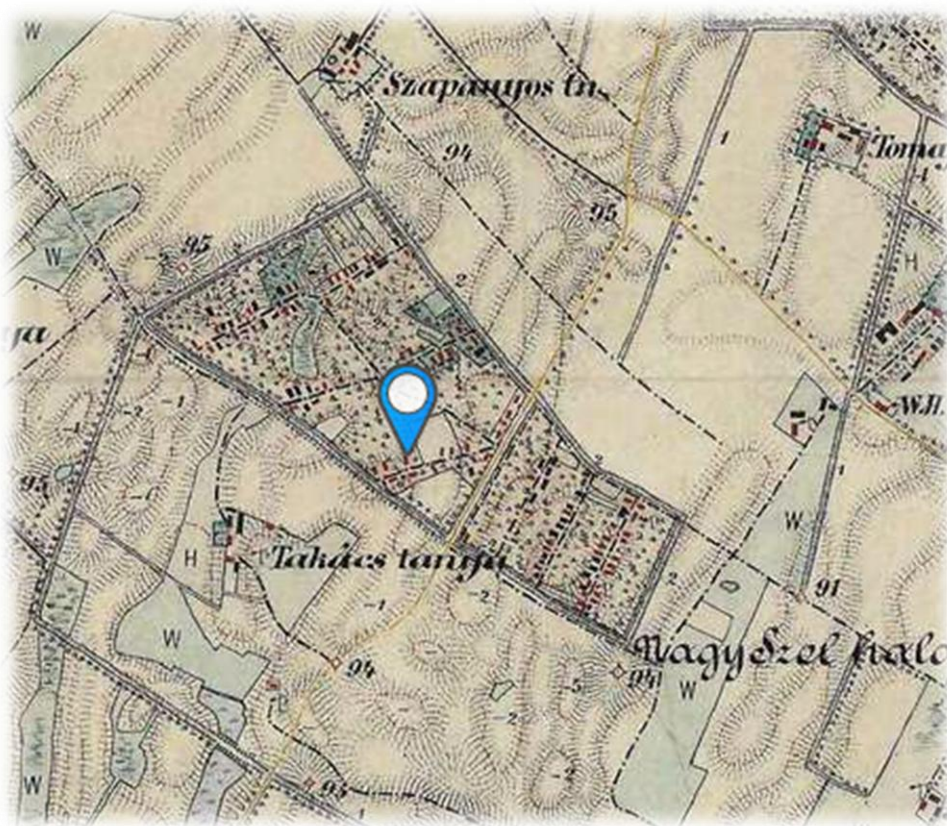
Tomajmonostora Első Katonai Felmérési térképe (1763-1787) (Forrás: mapire.eu)

Tomajmonostora Második Katonai Felmérési térképe (1806-1869) (Forrás: mapire.eu)

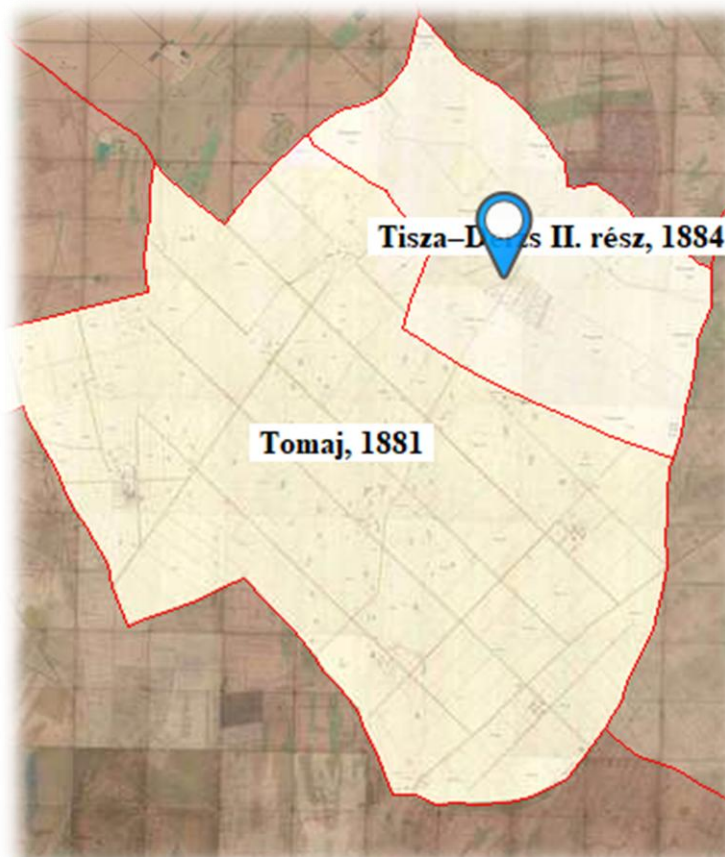
Tomajmonostora Harmadik Katonai Felmérési térképe (1869-1887) (Forrás: mapire.eu)

Tomajmonostora Magyar Királysági térképe (1869-1887) (Forrás: mapire.eu)

Tomajmonostora Katonai Felmérése (1941) (Forrás: mapire.eu)

Tomajmonostora Kataszteri térképe (Forrás: mapire.eu)

MŰEMLÉK

Magyary-kastély

Tomajmonostora, Külterület 01341 HRSZ.

1880-1882 között gróf Magyary Kossa Géza vásárolta meg Derzstomaj-pusztá területét. A kastély 1903-1906 között épült neobarokk kastély- épület. U alakú földszintes, oszlopokkal alá- támasztott kiugró tornáccal épített. A településtől D-re fekvő területen, szabadon álló, földszintes, U alaprajzú, manzárdtetős épület, henger alakú saroktornyokkal, a középrizalit középső szakasza előtt törtvonalú, oromzatos portikusz. Udvari homlokzata előtt féltetővel fedett, öntöttvas oszlopos, kovácsoltvas korlátos tornác. Belső terek átalakítottak, síkfödémesek.

A kastély homlokzatába a még most is igen jó állapotban lévő címerét is beleformáltatta. Derzstomaj földje gróf Magyary Kossa Gézáé 1928-ig volt. 1934-ben gróf Nemes János vette bérbe, melyet később meg is vásárolt.

Az államosítást követően a helyi termelő szövetkezet kapta meg. A kastély 1995-ben magán tulajdonba került, egykori tulajdonosának leszármazottja, Nemes Vince vásárolta vissza. Az épület felújításár tervezi, 2016-ban megtörtént. A katolikus egyház 1938-ban gróf Nemes János közreműködésével és a lakosság felajánlásával épített templomot a községben.

A szabadon álló, földszintes épület U-alaprajzú eklektikus stílusú, neobarokk részletekkel. Főhomlokzata 1-2-2-3-2-1 ablakrenddel, eredetileg váltakozva félköríves és egyenes záródású ablakokkal ellátva. Az ablakok keretelése és a felettük húzódó ívelt szemöldök párkányok több helyen még felfedezhetők. A középrész mögött húzódó ablakok félköríves záródásúak, a rizalit két szélén álló 2-2 ablak közül három egyenes záródású. Eredetileg azonban ezek is félkörívesek voltak. A kastélyt manzárdos palatető fedí, amelyen az eredeti, volutás díszítésű bádoggal tetőablakok ma is megvannak. A kastély bal szárnya alatt pince húzódik.

A kastély melléképületei közül a versenyló-istálló napjainkban is áll. Régen vadaspark és egy mesterséges tó is tartozott a kastélyparkhoz. Egy mesterséges domb, a "csigadomb" érdekessége pedig az volt, hogy csigavonalban ültették be fákkal.

Középen négy oszloppal alátámasztott kiugró középrész, mely felett ívesen kiképzett oromzat áll. Az oromzatban régen a Magyary-Kossa címer volt, a széleken kővázák. A címet azonban a tsz-iroda átalakításakor leverték.

A kastély sarkain kör alaprajzú, két-két keskeny ablakkal ellátott, hagymasisakos saroktornyok állnak.

Az U-alakú udvari homlokzat közepén faoszlopos tornác húzódik, amely két kompozit jellegű, vékony öntöttvas oszlopon nyugszik. A tornác mögött 1+A+5, az osztás, a nyílások eredeti keretelése látható.

Belsejében a klasszicizáló ajtók és rokokó jellegű stukkók egy része fennmaradt.

Felújítás előtt

Felújítás után

HELYI ÉRTÉKEK

1. Református templom

Tomajmonostora, Széchenyi u. 23. sz., 262/3 hrsz.

A református templom 1936-ban épült.

A templom arányai és tömegformálása egyedi, a bejárat körüli bélétes kapuzat töri meg a homlokzatot. A torony viszonylagos zömöksége és alakja szokatlan a magyarországi templomépítésben.

Helyi védelemre javasolt.

Felújítás előtt:

2. Római katolikus templom

(Kisboldogasszony kápolna)

Tomajmonostora, Széchenyi út 31. sz., 257 hrsz.

1890-ben épült eklektikus templomot Wodianer Mór emlékére építették. A római katolikus templomok hagyományos formájától eltérően a torony nem középen, hanem oldalt helyezkedik el, és jellegzetes a bejárat kiugró tömbje az erkéllyel, valamint az oromzattal lezárt homlokzat.

A Tisza-tavi templomok útján nevű projektnek köszönhetően kezdtek Tomajmonostora templomának felújításához 2014-ben. A templom födém szerkezetét kicserélték, így megszűnt a hajórész beázása. Felújításra került a villámhárító rendszer, megújulnak a nyílászárók, a padló és az elektromos hálózat. A munkálatok során a keresztgömbben egy idő kapszulára bukkantak, egy üvegben tintával írt emléksorok találtak 1939-ből. Többek között a templom bádogosa és a falu fűszerkereskedője is hagyott üzenet. Ezeket a feljegyzéseket mai üzenetekkel kiegészítve újabb idő kapszulát helyeztek el 2014. július 17-én a keresztgömbben.

Helyi védelemre javasolt.

Felújítás után:

3. Népi lakóház

Tomajmonostora, Arany J. út 19. A település egyetlen megmaradt nádfedeles vályogépülete.

Az épület nyeregtetős, elől faoromzatú. Előli és oldalt kisméretű, síktetejű ablakok találhatók, körülöttük egyszerű vakolatmintázattal.

Helyi védelemre javasolt.

4. Népi lakóház

Tomajmonostora, Rákóczi u. 11.

Az épület nyeregtetős, elől deszka oromfalas, vályogfalazatú épület. Elöl és oldalt kisméretű, síktetejű ablakok találhatók, oldalán faoszlopos tornáccal. Utcai kerítése tulipánmintázatú deszka.

Igényesen felújított, példaértékű épület, helyi védelme indokolt.

5. Lakóház

Tomajmonostora, Széchenyi u. 62.

Utcára merőleges gerincű kontyolt nyeregtetős polgári jellegű lakóház. Síktetejű osztott, kisméretű ablakok az utca felőli homlokzaton, fölöttük a szemöldök és az ablak oldalán barnára festett díszítéssel hangsúlyozva, ezzel egy keretet adva azoknak. Diszkrét függőleges és vízszintes vakolatdíszítés a teljes utcai homlokzaton.

Helyi védelemre javasolt.

1956-os emlékmű

2016. október 21-én avattak emlékművet az 1956-os forradalom és szabadságharc 60. évfordulója tiszteletére. Az emlékmű a tomajmonostorai Polgármesteri Hivatal (Széchenyi út 63.) épülete előtt kapott helyet.

A mementót Szathmári Norbert önkormányzati képviselő kezdeményezésére Tomajmonostora Község Önkormányzata állíttatta. Az emlékművet, amelynek alkotója Győrfi Sándor szobrászművész, dr. Fazekas Sándor Földművelésügyi Miniszter, Fazekas Szabolcs Tomajmonostora Község Polgármestere és Szathmári Norbert önkormányzati képviselő leplezte le.

A haranglábat téglapozstamensre állított két mészkő hasáb helyettesíti. A bronzharangon a település neve és az 1956-os évszám szerepel. Az egyik mészkő hasábon. A magyar szabadság éve elnevezésű országos programsorozat emblémája alatt Bibó István (1911-1979) író gondolata olvasható: "A szabadság ott kezdődik, ahol megszűnik a félelem".

II. világháborús emlékmű

II. Világháborúban Németország szövetségeseiként Derzstomajról mintegy 150-200 férfinak kellett részt vennie.

44 hősi halottjának emléket állító mementó Győrfi Lajos szobrászművész munkája, mely egy édesanyát ábrázol, aki anygalként emelkedik halott katona fölé. 1994. május 22-én leplezte le Szűrös Mátyás Tomajmonostora első köztéri alkotását.

Tomajmonostora első köztéri alkotása volt.

A tomajmonostorai Polgármesteri Hivatal (Széchenyi út 63.) épülete előtt található.

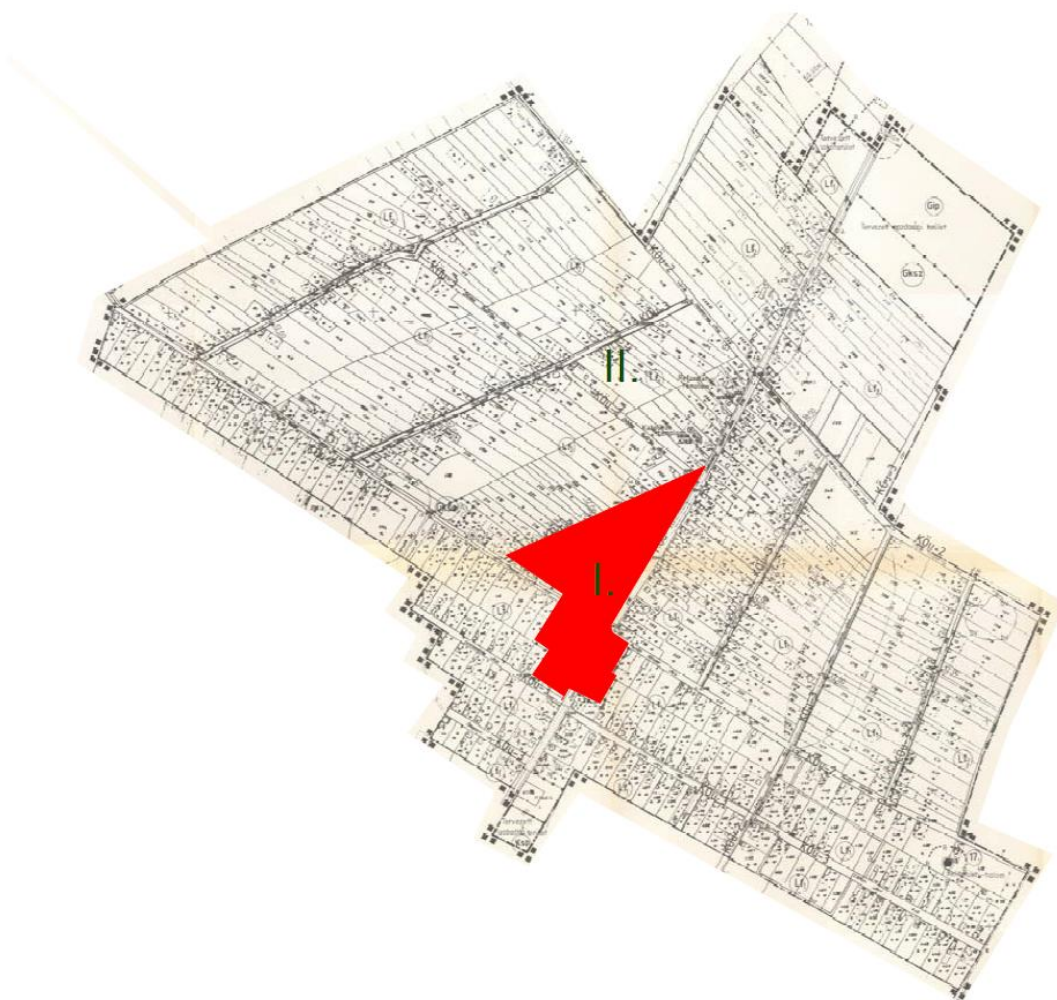

ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK

4

ELTÉRŐ KARAKTEREK

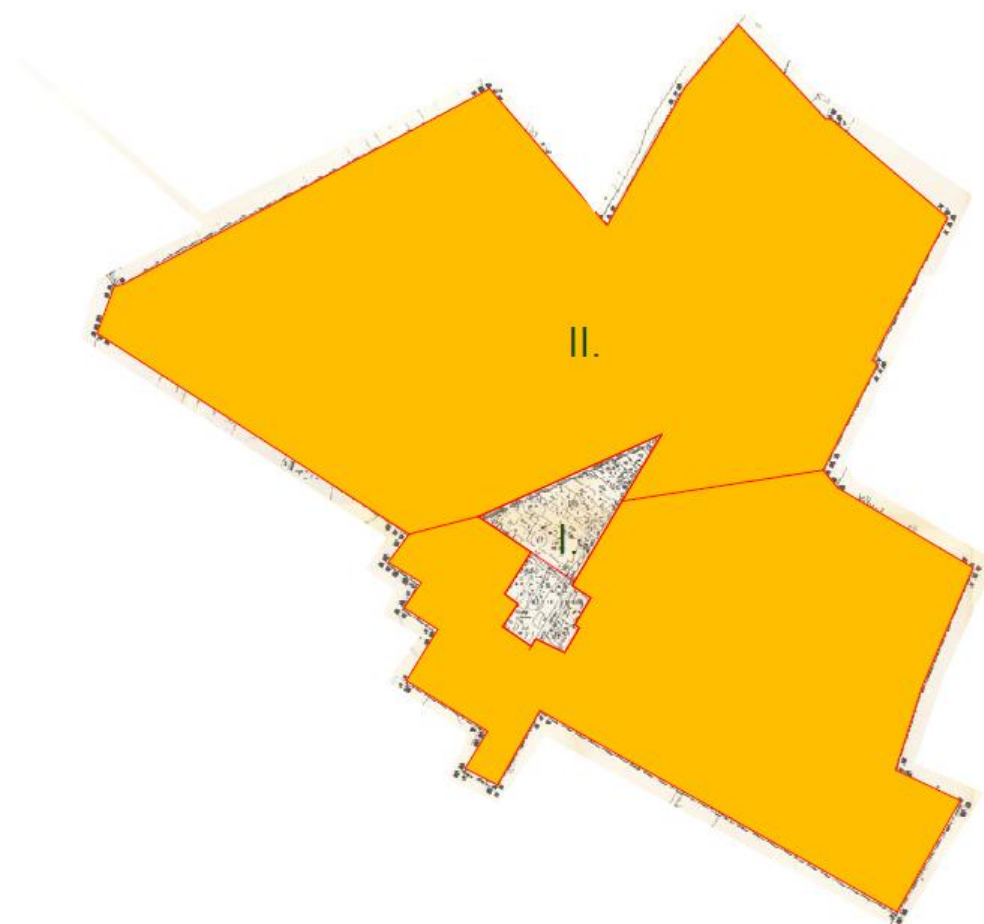
I. TELEPÜLÉSKÖZPONT KARAKTER

A település központja zömében felújított intézményépületekkel, néhány üzlettel beépített. Megjelenik a földszint+emelet magasság is, tömbszerű beépítéssel (szabadonálló, illetve zárt sorúba hajló sorházak). Szabályos szögletes vonalvezetésű utcákkal. Ezen középületekre az utcával párhuzamos tető a jellemző.

II. LAKÓTERÜLET KARAKTER

A település korábbi településmagjára, zömében földszintes házak a jellemzők, de vannak fsz.+tetőteres házak is. Több helyen van oldaltornác, vagy veranda, jellemző az utcára merőleges tetőgerinc, cserépfedés, de a kockaházak is megtalálhatóak. A házak előtt jellemzően kis előkert található, beépítésük oldalhatáron álló. Utcai homlokzaton általában 1 vagy 2 kis méretű ablak található.

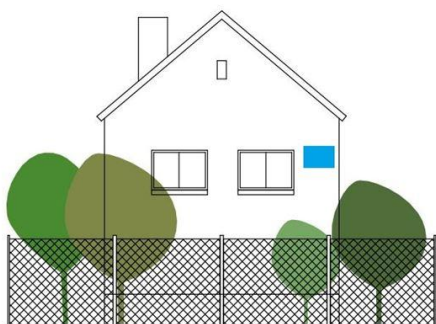

1. karakter (településközpont)

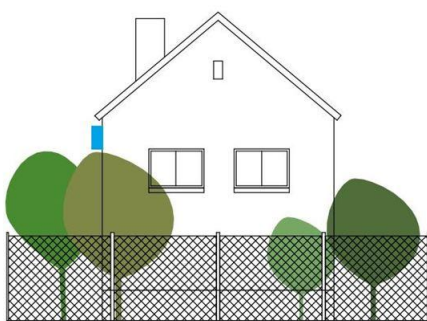
1. Színek

A kialakult beállít területen az épületek színezésekor általánosan pasztellszínek alkalmazása javasolt. Kerüljük a harsány, élénk színeket mind a tető, mind a homlokzat tekintetében.

2. Gépészet

Lehetőleg ne a főhomlokzatra helyezzük el a gépészeti berendezéseket (pl. klíma kültéri egysége, antenna stb.), hanem olyan homlokzatra, amely kevésbé látszik az utcáról.

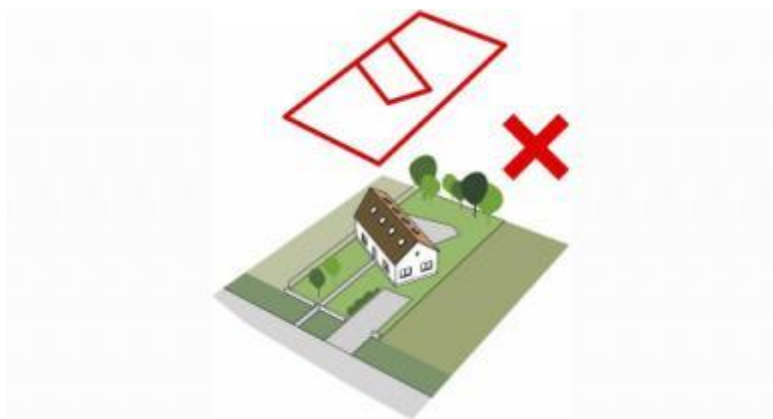

2. karakter (lakó)

1. Telepítés

Az épületeket az utcavonalhoz és a telek alakjához igazítva kell elhelyezni.

2. Tetőhajlásszög

A tetők hajlásszöge: 40° - 45° . Jellemző az egyszerű nyeregtetős tetőforma, az utcafronton oromfalas homlokzattal. Új épület építésein ez a formai kialakítás követendő.

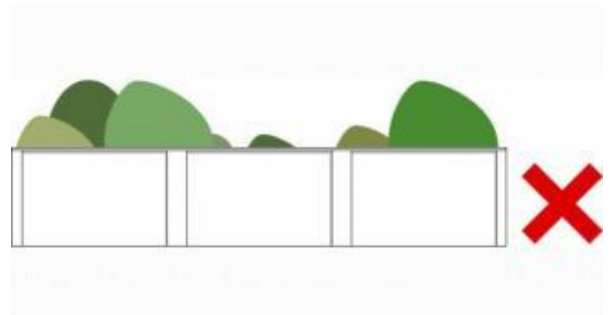
3. Homlokzat

A régi házak utcára néző homlokzata alul általában kétablakos, padlástérben, vagy tetőtérben egyablakos oromfal, mely fölé kifut a nyeregtető. A falak vakoltak, az osztott faablakokat olykor vakolatkeret díszíti. A lábazat kő, vagy festett lábazatvakolat. Ajánlott a természetes anyagok, - kő, tégl, fa - használata, kerülendő a csempe vagy hasított kőburkolat alkalmazása az ablakok körül. Az ablakok külső árnyékolására a spaletta, vagy zsalugáter a javasolt megoldás.

4. Kerítések

Tömör kerítés létesítése nem ajánlott. Félig áttört kerítés lakó környezetben alkalmazható, mert jól átlátható környezetet biztosít.

6. Színek

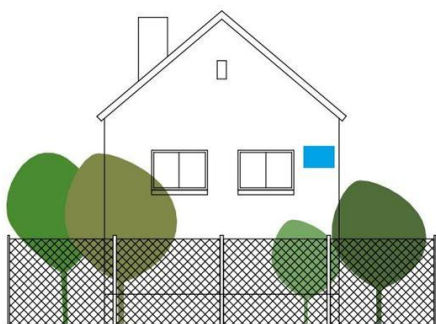
Az épületek színezésekor általánosan pasztellszínek alkalmazása javasolt. Kerüljük a harsány, élénk színeket mind a tető, mind a homlokzat tekintetében.

7. Magasság

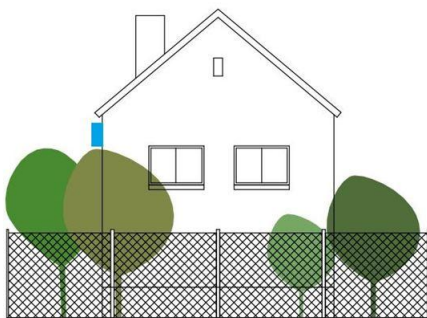
A házak közel azonos magassággal épültek. A meglévő épületek közé épülő új házak építésénél alapvető elvárás az utcaképbe illeszkedés, az oromfalas homlokzatok magasságának, megjelenésének, nyílászáró kiosztásának környezetben kialakult hagyományok szerinti alakítása.

8. Gépészet

Lehetőleg ne a főhomlokzatra helyezzük el a gépészeti berendezéseket (pl. klíma kültéri egysége, antenna stb.), hanem olyan homlokzatra, amely kevésbé látszik az utcáról. Sokat ronthatunk épületünk megjelenésén egy jelentéktelennek tűnő rossz döntéssel, különösen, ha van kevésbé fájó megoldás is.

SZÍNEK

A színezés meghatározza az épület illeszkedését környezetébe. Az épület homlokzatának nagy részén fehér vagy pasztellszínek alkalmazására néhány helyi példa: Ajánlottak a pasztellszínek.

KERÍTÉSEK

Néhány szép kerítés, kapuzat megoldásokkal találkozunk a településen. Változatos, de hagyományokat tisztelő anyaghasználattal.

HOMLOKZATKÉPZÉS

Esztétikusan alkalmazott vakolatdíszek, oromzatok, párkányok különlegessé teszik a házak homlokzatát, de a tetőszerkezet formájával, ablakokkal, zsalugáterekkel szintén.

Ajánlott a természetes anyagok, mint téglá, fa használata. Az új lakóházaknak is javasolt betartani ezeket a feltételeket.

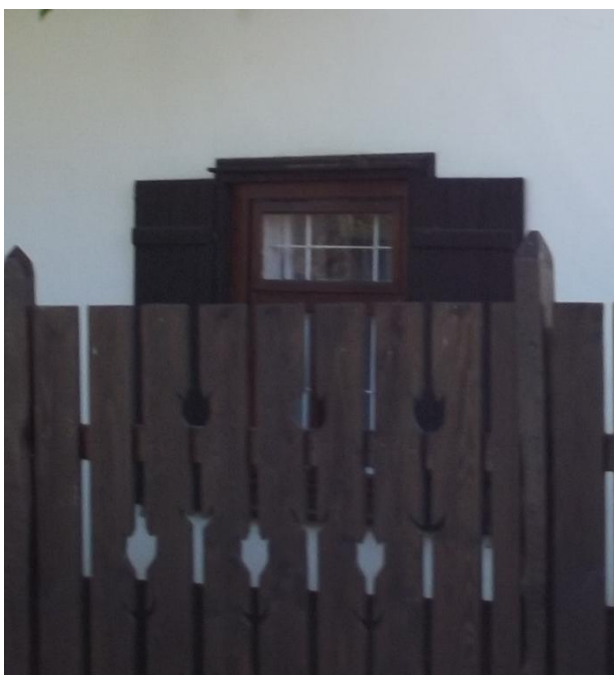
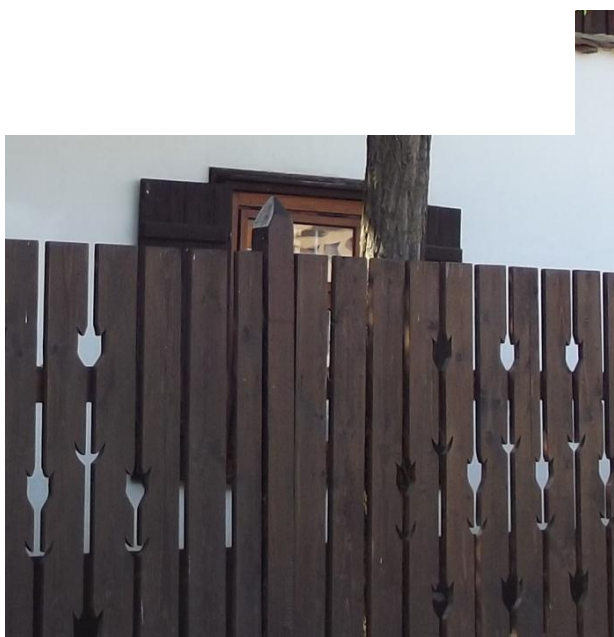

ABLAKOK, AJTÓK

A régi házakon lévő hagyományos ablakok viszonylag kicsi méretűek, faszerkezetűek, osztottak és kétszárnyúak. Felújításnál, vagy új épület építésekor az egységes utcakép megteremtése érdekében, ezek megőrzése javasolt.

Előnyben részesítendő a faszerkezetű nyílászárók pácolt vagy festett felülettel.

TORNÁCOK, TERASZOK

Jól használható épületrész az oldalsó oszlopos tornác, mely átmenet a külső és belső tér között és a magyar népi építészetnek is sajátja. De megjelenik új épületeknél is.

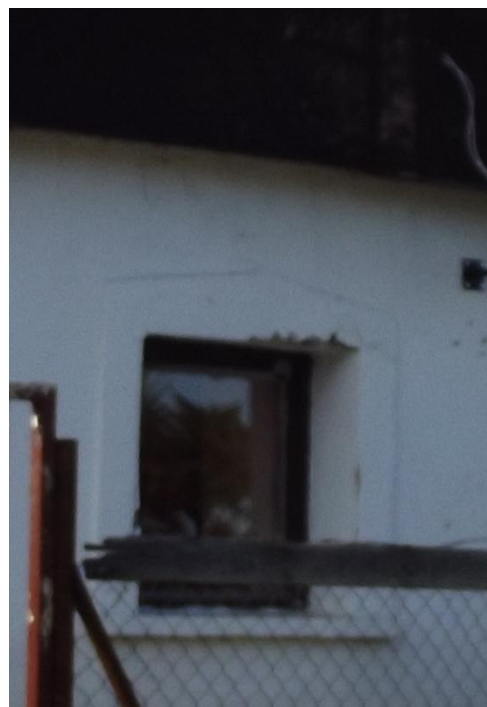
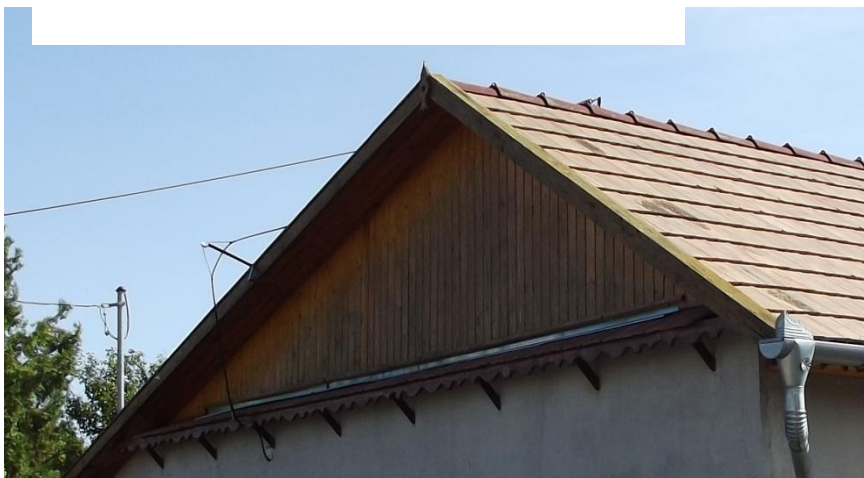

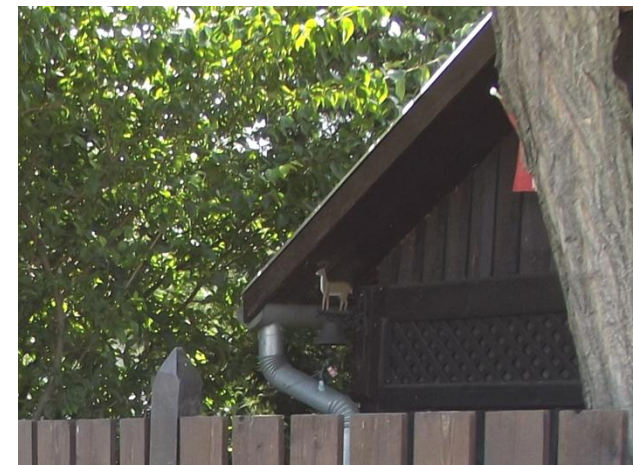
A településen sok tornácos ház tornácát beépítették verandának:

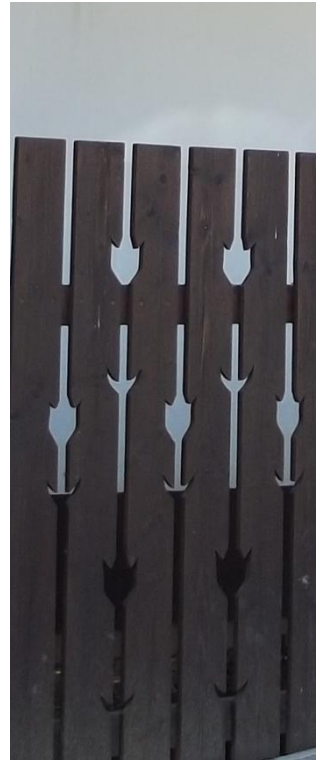

Az ingatlanok apró részlete számtalan követendő példája fellelhető, melyekből itt adunk ízelítőt.

MAI PÉLDÁK

6

Tomajmonostora nem bővelkedik új épületekben, de természetesen elfordul. De van arra sok példa, hogy a meglévő házakat a kornak megfelelő anyaghasználattal, de az eredeti stílusban újítyák fel. Ezekből adunk ízelítőt:

UTCÁK, TEREK, PARKOK

Tomajmonostora különösen törekszik arra, hogy az utcái, terei zölddel legyenek beültetve, sok fa található a közterületeken. Közterületei gondozottak, az utak burkolata megfelelő.

64 | Utcák, terek

HIRDETÉSEK, REKLÁMTÁBLÁK

A hirdetések, reklámfelületek tekintetében a település nagyságából kifolyólag nem bővelkedik, az a néhány reklám vagy hirdetési felület megfelelő színvonalú, vagy kötött.

MELLÉKLET

9

INTÉZMÉNYEK, ÜZLETEK

POSTA, MÚVELŐDÉSI HÁZ

TOMAJ ABC (MEGÚJULVA)

Ilyen volt:

Ilyen lett:

TOMAJMONOSTORAI CSILLAGSZEM ÓVODA
(MEGÚJULVA)

TOMAJMONOSTORAI ÁLTALÁNOS ISKOLA (MEGÚJULVA)

JÁTSZÓTÉR

POLGÁRMESTERI HIVATAL (MEGÚJÚLVA)

Impresszum

Megrendelő:

Tomajmonostora Község Önkormányzata

Készítette:

Kiss György Csaba (5350 Tiszafüred, Pék u. 1.)
településtervező, építésügyi igazgatási szakértő, településrendezési szakértő,
településrendezési igazságügyi szakértő

Közreműködött a szerkesztésben:

Tatár Tímea építésztechnikus

Főépítész:

Kiss György Csaba mb.

Felhasznált irodalom:

- Tomajmonostora Község honlapja
- Hatályos településrendezési terv
- TAK egyeztető felület építészeti útmutató ábrái (Lechner Tudásközpont)
- Magyarországhely minta településképi arculati kézikönyv
- Egyéb internetes portálok: google.hu, utazitthon.hu, wikipedia.org, mapire.eu, muemlekem.hu, nagyvofely.hu,
<http://gonczyiskola-hu.webnode.hu>
<http://nepszer.hu/index.php/referenciak>
<http://www.panoramio.com/photo/53485472>
<http://iskola.tomajmonostora.hu/kapcsolat/>

A fényképfelvételek:

2017. szeptember hónapban készültek

Készült:

2017. december hó